Ч. 19. (518.). Львів, неділя дня 4. лютого 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись.

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ півроку	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

З нарад о відбудові нашого житя.

По скінченю дискусії над політичними рефератами, дискусії, яка — вікуди правди діти — остала далеко від вичерпаня предмету та в нічім не прояснила наших політичних відносин — мали слідувати реферати економічні.

На жаль обмежений час триваня зїзду довів до того, що референти мусіли ограничатись і зрезиґнувати навіть з рефератів, а ставити лише самі резолюції.

Пополудневі наради другого дня зїзду розпочались о год. 5 по полудни зразу під проводом Дра Антона Горбачевського, а опісля під проводом Дра Стефана Федака, рефератом проф. Романа Залозецького з Відня

про повстане і діяльність державних воєнних економічних орґанізацій і відбудову краю, та спеціяльним рефератом:

про орґанізацію нашого ремесла і промислу.

Референт в дуже займаючий спосіб обговорив загальне економічне положене нашої держави в часї теперішної війни, згадав про причини, які змусили нашу державу як і инші воюючі держави до далекоідучих реформ в економічній области, до значного ограниченя свободи дотеперішної індивідуальної господарки, до повного і то в деяких областях дуже значного усуспільненя продукції, консумції і обороту. Для управильненя продукції, консумції і торговлї покликала держава до житя цілий ряд окремих інституцій, які іменем держави стали підметами в таких дотеперішних областях економічного житя, які доси підлягали виключно волї поодиноких одиниць чи приватних корпорацій; знесенє зглядно ограниченє конкуренції в дотеперішнім вільнім обороті деякими продуктами, головно всїми продуктами конечними до житя, є маркантною цїхою теперішної воєнної господарської системи. Викликане війною усуспільненя в економічній области в великій мірі останэ і по війнї і на ту обставину наша суспільвісль повинна бути приготована і відповідно до зміни обставин перевести заздалегідь свою екекономічну орґанізацію.

Опісля виголосив проф. Залозецький подрібний реферат про орґанізацію нашого ремесла і промислу, який закінчив поставленєм слїдуючих резолюцій:

Зїзд протестує проти поминеня Українців в головних управах воєнних централь і радах побічних, особливо в управі централї відбудови краю і в проводї її поодиноких секцій. Також домагаєть ся справедливого узглядненя в складї ріжних рад прибічних, комісіях і експозитурах відбудови;

2) Зїзд домагаєть ся отвореня окремої централї зглядно секції централї відбудови краю для східної Галичини з належним узглядненєм в нроводї і в екзекутиві фахових українських сил;

3) Зїзд домагаєть ся заложеня ріжних промислових і торговельних шкіл з українською викладовою мовою в Галичинї для потреб української людности, з окрема також школи для плеканя і розвою питомого стилю;

4) Зїзд взиває нашу суспільність, а з осібна її економічні і банкові сфери до орґанізації спілок для закладаня фабрик і промислових заведень, передовсім для цілий відбудови краю, як цеголень, фабрик вапна, ґіпсу, цементу, тартаків, фабрик рільничих і господарських знарядів, штучних погноїв і т. д;

5) Зїзд взиває українських рукодільників і ремісників до заснованя продукційних спілок і для публичних достав;

6) Зїзд уважає потребу основаня Союза тих спілок як рода патронату для попираня спільних інтересів рукодільників і ремісників.

Другим з черги був реферат ґен. секретаря „Сїльського Господаря“ п. Василя Струка про

орґанізацію нашого селянського стану і відбудову сільського господарства,

який референт закінчив поставленєм слїдуючих резолюцій:

1) Зїзд домагаєть ся від держави повного відшкодованя за всї воєнні шкоди і страти, які теперішна війна ведена на областях українського народа в небувалих розмірах нанесла українському народови та зруйнувала передовсім українське рільництво і селяньство, як услівя і основи для відбудови українського рільництва і селяньства;

2) Зїзд домагаєть ся від держави црискореного поступованя при вимірі сих належитостий, як рівнож при вимірі належитостий за реквізиції цїн відповідаючих теперішній купній вартости валюти;

3) Зїзд домагаєть ся забезпеченя для українського народа справедливої і величині воєнного знищеня відповідаючої участи в користаню фондами призначеними на державну акцію насеня рільництву та селянству помочи при обезпеченю рільничої продукції на час війни та відбудови рільництва і селяньства і опертя сеї державної акції на широких кругах українського хлїборобства і його фахових орґанізацій;

4) Зїзд домагаєть ся від правительства належної українському народови і відповідаючої його чисельній силї і понесеним шкодам і стратам воєнним участи у всїх державних орґанізаціях, утворених для переведеня згаданої в точцї 3) державної помічної акції так в тїлах

РОМАН СЕКЕЛА.

Число 328.

(Далї.)

Вийшло число 328 та слова „але верне по смерти“... Ще кілька разів просили ми о точну, ясну відповідь, але вона була все та сама: 328 — але верне по смерти... Сей добродій скептик почав насміхати ся з духів — удержуючи, що вони вже втомили ся та мабуть хотять вже з огляду на спізнену пору відпочати й тому плетуть нісинітниці. Мої гостї розпращали ся, ми з Івасем полягали також зараз спати і згодом забув я цїлком про сю спіритистичну відповідь.

Івась мав намір студіювати фільософію, одначе перед тим хотїв ще відбути рік військової служби та вніс подане о призначене його до служби у Відни — чого йому не відмовлено.

Якось важко було Івасеви дістати відпустку, відтак троха занедужав та не приїздив до мене. І так не бачив ся я з ним аж до вибуху війни. Як вже настала та нечувана війна гадав я що збожеволїю. Не знав сам що роблю, та чого маю чіпити ся. Ночами снив ся він менї і я зривав ся зі сну — та плакав, плакав мов мала дитина, так дуже було менї жалко за ним. Щоби був хоч на годину приїхав до мене, щоб я хоч на хвилю був пригорнув його до груди та погладив його ясні кучері!

Хотїв поїхати до него, але вже не було можна. Ще дістав лист від Івася, з якого видко було велику тугу за мною та страх перед тим, що може наступити... а відтак не прийшла вже до мене ніяка вістка.

Настали важкі часи. Наші ліси потрясли ся, мабуть перший раз від громового гуку армат і крісових стрілів. Всї втїкали, але я лишив ся на місци, та рішив ся погибати у своїй хатї — в якій зріс від малої дитини. Господи! що довело ся менї бачити — цїлу мандрівку народів. Днями й ночами плили і плили филї людських голов з почорнїлими лицями, з перевязаними руками і головами — такі втомлені, нужденні!

Коли по занятю Львова відступали наші війська гадав я, що може між ними побачу Івася, але даремний був мій труд. Відтак московське море залило все довкола, почало плисти наперід — а я лишив ся на місци й моя хата лишила ся цїла. Настав зглядний спокій і я повнив знов мою службу.

Ходжу по лїсї та дивлю ся, а тут під деревом з розбитою головою лежить мертвий жовнїр — за ним другий і третий. Над яром сидить хтось скулений з жовнїрською шапкою на голові вбраною перами, які носять тирольські стрільцї. Підходжу близше, а се небіщик поцїлений кулею у груди сїв під деревом та заснув вічним сном.

пізнати, що се був ще молодий хлопець. Одежу мав на собі тоненьку. Вишивана хустинка залита кровю лежала побіч него. Певно був сином богатих родичів, може одиноким — а вони з смертельною трівогою дожидати-муть його повороту — та навіть знати не будуть, де лежить їх пещена дитина.

Іду дальше і бачу руку, а на ній шлюбний перстінь. Здоймаю його із закервавленого пальця — та дивлю ся на напись: Марійка 10/VI. 1914... Так недавно пібрали ся обоє, мріяли певно золоті мрії — а люта судьба кинула ту руку, що обнимала та горнула до серця молоду жінку —

. В баюрі крови лежить вже сивіючий офіцир. Груди в него розпняті, а на них медалїон з якого всміхаєть ся невинне личко малої дитини, яка часто-часто питаєть ся мами: чи скоро поверне тато?

Я закликав людий з села — відтак зібрали ми тіла тих нещасливих та поховали там де котрий з них лежав...

Вітер змагав ся чим-раз дужший, тряс віконницями старої лїсничівки, гудів у коминї протяглим, плачучим голосом, так дуже подібним до голосу і безнадійного, розпучливого крику конаючих. Дерева у лїсї скрипїли й стогнали — мабуть почали й собі розговорювати про те нечуване горе, якого вони були нїмими свідками. Вірна служка, що через цїлий час сиділа при печі, перехрестила ся — і шепотїла молитви за „погибші душі“. Мій господар понурив голову й задумав ся глибокою задумою. Мабуть перед його очима пересували ся тепер ті кервaві картини, про які доперва-що розповідав. Відтак потер чоло рукою, зітхнув важко та почав дальше своє оповідане.

І станули кругом нас могили — по полях, по ярах, при дорогах — а на них клали ми хрести прості з необтесаного дерева. І не виднїла здебільша на тих хрестах ніяка напись яка би вказувала хто лежить у сїй непривітній могилї. Клали разом до таких могил і своїх і чужих — приятелів і ворогів, так як їх віднайшли на побоєвищи...

(Далї буде.)

дорадних як і орґанах виконуючих сих орґанізацій;

5) Зїзд домагаєть ся забезпеченя достаточних средств поживи, так що до скількости, як що до якости для українського населеня, так щоб українське населенє могло передержати до слідуючих жнив і було в силї перевести весняні роботи;

6) Зїзд домагаєть ся забезпеченя переведеня весняних робіт дрібної посілости в східній Галичині через забезпеченє і вчасну доставу насіня та через поміч зі сторони цивільних і військових властий, а передовсім переведенє засади, що примус до праці на чужім ґрунтї може бути примінений лиш по повнім обробленю власних ґрунтів.

З черги посол др. Сидір Голубович виголосив реферат про орґанізацію і відбудову наших кредитових стоваришень, в котрім подав вказівки, що тепер належить робити, а передовсім візвав присутних, щоби в нашій суспільности, особливо на селї пропаґували і переводили в житє думку концентрованя в наших кредитових стоваришенях злишного капіталу, який тепер лежить без користи, а якого наша суспільність безпосередно по війнї буде дуже потребувати для економічної відбудови нашого економічного житя. Свій реферат закінчив др. Голубович поставленєм слідуючих резолюцій:

1) Зїзд узнає конечність відкови і урохомленя українськмх кредитових стоваришень і взиває покликані до сего чинники, щоби безпроволочно перевели відповідні орґанізаційні роботи;

2) Зїзд взиває всї заряди українських кредитових стоваришень, духовеньство, учительство і всїх членів свого сторонництва, щоби відповідним поучуванєм вплинули на українську людність і заохочували її до складаня гроший в українських кредитових стоваришенях.

Дальший реферат про віднову нашого економічного житя виголосив директор Зем. Банку Гіп. др. Лесь Кульчицький. Референт в дуже гарний і займаючий спосіб представив загальні лінії, по яких повинна йти віднова, особливо етична нашого житя. На внесенє д-ра Барана рішено упросити д-ра Кульчицького, щоби свій знаменитий реферат випечатав друком.

Наконець прийшов на чергу нарад реферат проф. Дениса Корінця

про орґанізацію і відбудову наших торговельних спілок і стоваришень.

З огляду на се, що проф. Корінець був перешкоджений явити ся на зїздї, оброблений ним реферат і резолюції виголосив в його заступстві директор Краєв. Союза торговельних спілок п. Сильвестер Герасимович і поставив слідуючі резолюції:

1) Зїзд взиває Краєвий Союз Ревізійний всї фахові українські союзи, та краєве товар. „Сільський Господар“, щоби заняли ся збіркою статистичних дат зі всїх наших торговельних спілок і стоваришень для розсліду їх теперішнього стану і обдуманя способу їх як найуспішнїйшої орґанізації і щоби вони в тій цїли дали почин до основаня центрального бюра поради і помочи.

2) Зїзд взиває Українську Парляментарну Репрезентацію, а з окрема її економічну комісію, щоби пильно слідила за середниками помочи, які правительство уділяє того рода спілкам і стоваришеням та щоби подбали, щоби наші торговельні круги мали всюди відповідне заступництво в управі і прибічних радах воєнних державних торговельних орґанізацій.

3) Зїзд взиває українські торговельні спілки і стоваришеня, щоби як найскорше перевели у себе реорґанізацію і розпочали правильну діяльність.

4) Зїзд взиває нашу суспільність до твореня нових торговельних спілок і стоваришень і поширюваня думки про потребу кооперативи в торговельній области.

Над виголошеними рефератами розпочалась дискусія, в котрій забирали голос радник інж. Андрій Корнелля з Камінки Струм., о. Бронислав Ґоцький з Острова пов. Ярослав, др Степан Баран, дир. Омелян Саєвич і о. Омелян Трешневський з Хороброва пов. Сокаль. О. Ґоцький висказав бажанє, щоби в справах господарської відбудови краю скликано окрему нараду наших діяльнїйших людий з краю і щоби принайменьше один реферат про теперішні господарські потреби нашого населеня віддати одному з наших провінціональних діячів, який господарське житє на селї і його потреби знає з власної обсервації та щоби на будуче наради устроювати так, щоби відразу зїзд ділити на секції, а не лучити на одній нарадї справ політичних з чисто господарськими.

Дир. Ом. Саєвич поставив додаткову до внесених дром Голубовичем резолюцій слідуючу резолюцію:

„Зїзд взиває Українську Парляментарну Репрезентацію, фахові економічні союзи і краєве тов. господарське „Сільський Господар“ щоби поробили заходи, щоби українські Райфайзенки, остаючі доси під спільним з польськими патронатами при краєвім Видїлї, вилучити окремо і утворити для них окремий патронат при Краєвім Видїлї“.

Вкінци серед довго триваючих оплесків принято внесенє о. Омеляна Трешневського, щоби іменем зїзду вислати привітну телеґраму до нашого заслуженого діяча і провідника Дра Евгена Олесницького, котрий з причини недуги на зїзд не міг явити ся.

Телеґрама вислана в імени зїзду до Дра Олесницького звучить:

„Зїзд українських нотаблїв висказуючи Вам горячу подяку і признанє за Вашу дотеперішну невсипущу народню працю, бажає Вам скорого повороту до здоровля, щоби Ви дальше могли віддати свої сили для добра українського народу.“ Др Антін Горбачевський, Др Степан Баран.

Наконець предсідатель нарад Др Федак піддав під голосованє поставлені поодинокими референтами і внескодавцями резолюції, які принято одноголосно з тим, що остаточну редакцію поручено президії Народного Комітету.

На тім вичерпав ся дневний порядок зїзду, який о год. пів до 9 вечером замкнув Др Федак короткою промовою з подякою для учасників і референтів та з бажанєм, щоби слідуючий зїзд відбув ся серед кориснїйших для нас обставин.

Додатково мусимо доповнити наш звіт тим, що в зїздї взяли також участь пп. Др Загайкевич і Рожанковський. Президент Романчук і Др Петрушевич задля важних перешкод не могли приїхати і оправдали свою відсутність.

Journal de Geneve
про українську справу.

Відома швайцарська часопись містить в 11 числї з 12 січня слідуюче:

Одним з найбільших промахів сеї війни було московське поведенє в українській части Галичини. Другим ще більшим промахом булоб нинї не доцінювати українську проблєму.

Се діточий спосіб неґувати причину — тому, що вона видає ся нам небезпечною. А се є блуд який поповнюють деякі журналїсти занадто легко. Не розвязує ся питаня неґованєм і питанє українське займе своє місце само собою побіч питаня Польщі і Литви.

Анї як нарід анї як питанє Україна не зістала видумана Нїмцями. Мазепа і великий поет Шевченко істнували давно. Український сепаратизм є так давний як давним є обжалованє України зглядом Москви о недодержанє зобовязань.

Та хоч анї Німеччина анї Австрія не сотворили сього питаня (українського) — можуть його знаменито використати.

Недавно читали ми в Journal de Geneve інтересну кореспонденцію з Німеччини, яка говорить о проєктах сеї послїдної зглядом богатої країни якої осередком є Одеса. Ся земля Cette contree — Україна — була-б метою її здобутків по Румунії. З другої сторони зіґнорованє інтересів українських було би одним із условій сепаративного мира — між Росією а центральними державами о якім тепер так богато говорено. Ся евентуальність була б катастрофою для союзників, Українців і других інородців (allogenes) Росії. Она вказує з найбільшою очивидністю інтерес союзників щоби попирати справу сих послїдних (інородців) а в першій мірі справу України, яка з огляду на її населенє (30 міл. в Росії, 3 міл. в Австрії, 1 міл в Америці), її територію, значно більшу як Франція і найбогатшу в Европі — має право щоб була взята під розвагу.

Що правда є ще тисячі укр. інтеліґенці і сьвящеників засланих на Сибір — український католицький митрополит Шептицький є у вязници бунтівничих попів православних — а російські сьвященики клерикальні і націоналїстичні проповідують згнобленє і викоріненє (Українців) та се буде трудна праця.

Український рух пробуджений сильнїйше ніж коли від часу революції 1905 р. — мовчазний і поздержливий — позискав собі трудовиків робітників народних учителів. В браку аристократії, яка ополячіла і зрусифікувала ся є він репрезентований богатьома визначними людьми — двома академіями наук — які мають своїми членами професорів депутованих учених і ґенералів.

В голосній книжці „Хочу“ великий письменник укр. Винниченко малює стан душі сих людий які хотять відродити ся житєм — своїм житєм національним. З великою резервою відносить ся рос. Укр. до еволюції, яка проявляє ся в адміністрації російській. Всї сї гарні річи можуть їм бути відібрані. З неменьшим скептицизмом дивлять ся вони на можливість сепаратного миру.

Вони не мають охоти бути предметом продажи або стратеґії, не хочуть бути вахлярем, який відкладає ся в хвилї коли його не треба або як є поданим з усмішкою противникови... Є річию певною що в інтересі Польщі і Москви лежить неґувати або спроваджувати до мінїмум квестію укр. як в Россії так і Галичині — через се однак не стане вона меньше поважною. Лиш через призерненє автономії Україні — не чекаючи на проклямацію Німеччини — може Росія відвернути велику небезпеку — від себе і своїх союзників.

Приміром Польща. Два літа тому Польщі не було. Се був край привислянський — провінція Росії. Для французьких журналїстів були Поляки, коли о те ходить — Москалями другорядної вартости. Нині історична Немезіс яка воскресила Польщу — оживила й Україну побіч неї.

Хто зна, чи послїднє слово сеї війни не буде належати до націй поневолених непризнаваних і іґнорованих нинї.

(Д. Ред.) Ми не хотіли відмовити опублікованю сего письма, яке виходить від особи авторітетної і — віродостойної але здаємо собі справу що є річию неможливою узяти під розвагу усї проблєми — які видвигнув конфлікт европейський. Було би найлїпше не розвязувати жадного. Їх треба уґрунтувати — наперід взяти ся до найсильнїйших — як пр. Польща — иньші прийдуть само собою на чергу — коли справедливість віднесе побіду в Европі.

Світова війна.

Заостренє морської війни.

ПАРИЖ. Мінїстер маринарки La Caze в відповіди на запит сказав, що на явнім засїданю не може дати певних пояснень. Супроти нових заяв ворога Франція полишить ся спокійною і неустрашимою. Мінїстер додав, що в останних 11 місяцях з посеред 51 міліонів тон, призначених до французьких пристаний, затопили підводні лодки тільки 273.000 т. є пів процент. Коли число того відношеня в будучности дещо побільшить ся, то се не зломить сильного духа Франції.

ЛЮҐАНО. Берлїнська нота і заяви пороблені в головній німецькій комісії викликали в Італії очивидно дуже сильне враженє. „Giornale d'Italia“ пише, що се пуста погроза і охота зробити натиск на невтральні держави, щоби діяльно старали ся о мир і стягнули свої торговельні кораблї. Крок Німеччини показує, що внутрішні відносини осередних держав вже дуже недобрі.

КОПЕНГАҐА. Наради, які відбули представники торговельних і корабельних кругів, мали той наслїдок, що на разї завішено весь вивіз живностий до Анґлії і всяке мореплавство до Анґлії та Франції. Рівночасно візвано корабельних підприємців, щоби відкликали кораблї, що в дорозї, о скільки є небезпека, що на 5. лютого можуть дістати ся до замкненої области.

ХРИСТЯНІЯ. Столична преса містить новий розпорядок про підводні лодки, а півурядовий дневник „Intelligenz-Sedler“ пише, що німецько-норвежський спір залагоджено на обопільне вдоволене. Нарід і правительство Норвеґії кромі надії скорого мира не мають иньшого бажаня, як тільки удержати невтральність і добрі відносини з обома воюючими сторонами.

РОТЕРДАМ. До „N. R. Courant“ доносять з Амстердаму, що вражінє заостреної морської війни дасть ся означити в той спосіб, що передовсїм настала велика непевність. Положене дуже поважне, бо довіз найважнїйших заморських артикулів заквестіонований.

ГАҐА. Дневники думають, що заострене війни підводними лодками може докаже того, чого не осягнуло мирове посередництво Вільзона, а саме приближити конець війни.

ВІДЕНЬ. Відповідно до заповіди осередних держав розпочати заострену війну при помочи підводних лодок, стверджують поінформовані віденські сфери, що введене в житє повисшого зарядженя причинить ся без сумніву до прискореня кінця війни. Осередні держави виділи ся спонуканими хопити ся того середника борби супроти того, що їх льояльна і щира пропозиція стрінула ся з боку коаліції з найнеприхильнїйшим принятєм. Заострене війни при помочи підводних лодок се передовсїм відповідь на свіжо оголошене заострене звернене також проти невтральних. Осередні держави доси з огляду на невтральних, здержували ся від приміненя в цілій повни страшного оружя, яким є підводні лодки.

Баварський міністер війни про положене.

МОНАХІВ. В комісії сенату баварського сойму міністер війни обговорював військове положене і сказав, що побідна кампанія в Румунії дала великі господарські і військові успіхи. Рішаючого значіня для війни очивидно вона не могла мати. Велике рішене є ще перед нами. Найважнїйшим завданем на тепер є забезпечене висшости нашої армії доповненем вояків, вишколенем їх, як також побільшеною доставою воєнних приборів. В такім разї вільно нам спокійно ожидати грядучих атаків. Виключене є, щоби ворогам могло удати ся переломити наш фронт і визискати в більших розмірах місцеві успіхи. Що до війни підводними лодками, міністер сказав, що її шанси дуже добрі.

Заключене мира наступить в Еспанії.

МАДРИТ. Дневники доносять, що провідник консерватистів Дато висказав ся на бенкеті перед приятелями, що світова війна зближає ся до кінця, а мир буде імовірно заключений в Еспанії.

Важне рішене Америки.

РОТЕРДАМ. З Вашинґтону доносять, що ґр. Бернсдорф вручив вже ноту про заострену морську війну американському правительству. Положене уважають за дуже поважне і думають, що Америка застановляєть ся над дуже поважними кроками в тій справі.

Вичерпане Франції.

ПАРИЖ. В часї розправи над внесенем про додатковий перегляд п. Фавр в імени опозиції сказав, що супроти надмірних жертв, понесених в тій війнї, Франція може в відношеню до своїх союзників найти ся в відношеню низшости. Слїд поробити кроки проти тих, що безпотрібно марнують людське житє. Хочемо вести війни аж до побідного кінця, коли маємо до сього середники, але бажаємо більшого співділаня союзників.

П. Deguisse сказав, що жертви Франції раз врештї мусять скінчити ся. Не можливо вибирати нових континґентів без паралїжованя господарського житя. — Вкінци ухвалено додатковий перегляд річників 1896—1914.

БЕРНО. Офіціяльна Франція соціялістична вручила президентови французької палати послів внесенє в справі мира, яке взиває палату, щоби ствердила, що жадна держава, котра опирає ся на новочаснім демократизмі, не може не узнавати засад, висловлених в мировім предложеню і письмі Вільзона і що жадна з держав коаліції не схоче брати на себе страшної відвічальности за перешкоджене поводженю американських предлог. Нехай правительство рішучо вставить ся за тим у союзників, щоби предлоги Вільзона як найскорше дістали ся в сферу успішного ділання.

НОВИНКИ.

— **Збори Товариства св ап. Павла.** Дня 2. лютого с. р. відбули ся у Львові в кімнатах „Бесіди“ загальні збори священничого товариства св ап. Павла. Прибуло около 70 священиків з усїх трьох наших діецезій. Головний реферат про теперішні завданя українського духовенства виголосив о. сов. А. Стефанович. Він вказав духовенству на чотири области: церковну, шкільну, гуманїтарну і економічну, на котрих воно мусить тепер по своїм силам як найенерґічнїйше працювати. Над рефератом о. Стефановича розвинула ся довга, жива, та інтересна дискусія, в котрій забирало голос кільканайцятьох священиків. Дискусія зясувала страшний образ нужди й мучеництва нашого народу від початку війни дотепер, а з тим і нечуваної мартирольоґії українського духовенства. Присутні жалували ся на недостачу опіки з боку своїх духовних властий, головно консисторій. Ухвалено численні резолюції. Збори вислали привітну телеґраму до цїсаря. Вибором нового виділу, котрого чоловою став о. сов. Стефанович, закінчили ся збори. Слїд додати, ще на збори явив ся також о. офіціял Білецький і привитав зібраних відповідною промовою.

— **Збори „Жіночої Громади“**, Дня 1. лютого с. р. відбулись сходини т—ва „Жіноча Громада“ при числеґній співучасти членів (присутних було до 100 осіб) з слідуючим порядком дневним:

1. Отворене сходин.
2. Реферат дра М. Пачовського про становище і ролю жіноцтва в житю суспільнім.
3. Дискусія.

Сходини отвирає містоголова п. Макарушкова дякуючи зібраним, що так численно явили ся і просить вибрати предсїдательку, та секретарку, щоб приступити до нарад. П. Мудракова пропонує на предсїдательку п. Кульчицьку Олену, на секретарку Рижевську А. Се принято і до слова приступає др Пачовський. Шановний прелеґент широко обговорює, що коли до тепер провід в житю суспільнім вели мущини (хоть в послїдних десятках літ жінки щораз більшим числом ставали побіч мущин в тій праці) то по війнї керма сього перейде в руки жінок силою факту. Бо задля сього, що по війнї окаже ся великий брак мущин на всїх полях праці, мимо сього жадна праця не сміє остати на місци чи то просвітна, торговельна, господарська чи промислова, все мусить йти в перед і розвивати ся. Тож заликує жінки до інтензивної праці, та відповідного підготовленя, подаючи вказівки, як се перевести в діло. До сего пропонує три дороги: 1) свідому аґітацію, 2) фахове образоване, 3) заводову орґанізацію. Ся орґанізація представляла би ся так:

I, Центральний комітет у Львові, який мав би тут свою власну канцелярію і платну силу.

II. Йому підлягали би повітові орґанїзації.

III. Сільські комітети.

Для улекшеня праці і лучшої евіденції центральни комітет ділив би ся на 4 секції: 1) Релїґійно гуманїтарна (з дорадником священиком). 2) Просвітно-щкільна, маючи за дорадника делеґат У. П. Т. 3) Робітничо-промислова з делеґатом т—ва „Просвіти“. 4) Господарсько торговельна з делеґатом т—ва „Сільський Господар“. Орґанїзація ся повинна бути в тісній звязи з мужеськими т—ами. а для лекшої евіденції жінок, конче потрібний відповідний шематизм. Після гадки референта лучше було би таку орґанїзацію назвати „Союз Укр. Жіноцтва“, чим „Жіноча Громада“. Ся послїдна назва є трохи за вузка;

В дискусії забрали голос: п. п. Богачевська, Коренцева, Голубцева, Пашкевичівна, Бачинська, Навроцька, Савіцка, Панейкова і інші. На внесене п. Пашкевичівної ухвалено: 1) справу орґанїзації жінотва поручити т—ву „Жіноча Громада“, 2) змінити назву сього т—ва на „Союз Українок“, як також смінити § 7: того т—ва в тім напрямі, щоби в склад його могли входити не лиш поодинокі особи, але і т—ва, яко члени корпоративні. Вкінци на внесене дра Пачовського ухвалено вибрати комітет, який заняв би ся справою орґанїзації вже тепер, заки переведе ся офіціяльну зміну назви статута, з чим треба би чекати аж до загальних зборів т—а „Жіноча Громада“.

— **З апровізаційних справ.** Австрійський уряд для виживленя населеня обмірковує проєкт обовязкового рейонованя в цїлій Австрії всїх артикулів, якими управляє держава; значить не лиш муки але і хлїба, кави, цукру і товщу.

Небавком має появитись розпорядок важний для реставраційних і каварняних гостий: а іменно леґоміни і тїста мож буде дісгати лише на відтинки мучної карти.

— **Перегляд нездатних та реклямованих.** Маґістрат міста Будапешту оповіщує розпорядок міністра гонведів, після котрого перебуваючі в Пешті ополченці річників 1872 до 1891 так австрійські як і угорські горожани і принале ні до Боснії і Герцеґовини признані в дотеперішних переглядах за нездатних або випущені з чинної служби військової по причині нездатности, а дальше звільнені, що належать до тих річників. а таксамо ополченці річників 1865 до 1897, які не ставили ся до дотеперішних переглядів. повинні зголосити ся через роздані властями леґітімаційні карти в протягу 24 годин. Так списані будуть наново оглядані в часї від 26. лютого до 19. марта. Звільнені повинні в часї від 12. до 14. лютого виказати у властивім старостві триване правного титулу свойого звільненя.

— **З Золочева.** На українські приватні школи імени Шептицького і імени Шашкевича в Золочеві зложили в січни датки отсї добродії: Іван Біляс, підхорунжий У. С, С. 110 корон, Василь Метельський, поручник 80 п. 100 кор., Володимир Свідерський, хорунжий У. С. С. 20 кор.. Семен Безпалко, хорунжий У, С. С. 20 кор., о. Зенон Маркевич, парох в Новосілках 20 кор., Теодор Боднар, підофіцер 20 кор.

Почуваюсь до обовязку зложити публично згаданим жертводавцям щиру подяку, а заразом прошу Вп. п. Українців офіцирів з нашого округа, як рівнож давних моїх учеників, що під моїм проводом були в бурсї „Просвіти“, а тепер служать в війську, щоби принагідно збирали лепти та сим способом йшли з помочию дітям-школярикам згаданих приватних шкіл. — о. М. Хмильовський.

— **Воєнні довги Австрії.** Дня 30. червня 1916 р. воєнні довги Австрії виносили разом 24.55 міліярдів корон. З того припадає 13.6 міліярдів на перші 4 позички. Меоша часть, а саме 10.9 міліярдів, се довг висячий, що обіймає зачети з австро-угорського банку, з консорції австрійських банків і з німецької держави; З кінцем року 1914 виносив воєнний довг Австрії 14.1 міліярдів. В другім піврічю фінансового року 1915/16. отже в місяцях від січня до червня включно црибуло 10 міліярдів нового довгу. В тій добі воєнні кошти виносили що місяця 1.7 міліярда корон. До кінця 1916 р. чотири воєнні позички дали 13.6 міліярдів, а процент виносив 747 міліонів. Взагалї проценти від дотеперішних воєнних довгів виносять 1.024 міліонів річно. Попередні державні довги виносять 11.4 міліярдів. Всї державні довги Австрії виносили з кінцем р. 1916 округло 36 міліярдів. Проценти від всїх довгів виносять 1.478 міліонів корон річно.

— **Унормоване обороту шкірами з безрог** наступило розпорядженем Міністерства торговлї з 26. січня 1917. Розпорядженє се поручає передовсїм і на дальшэ знимати шкіру з убитих безрог в тих сторонах, де се діяло ся перед війною. Продавати однак сї шкіри можна тільки за посередництвом Централї шкір у Відни.

Властителї безрог, що бють їх для зужитя у власнім господарстві можуть пяту часть з узисканих при тій нагоді шкір, а найменьше пять штук задержати для ужитку у власнім господарстві або дати виправити до гарбаря.

Рівночасно вруге розпорядженє установляє максимальні ціни на шкіри.

— **Занятє шкір з овець, ягнят і кіз і відпадків конфекційних і заборона стриженя убитих звірят.** Розпорядженєм міністерства торговлї з 26 січня 1917 р. займає держава на воєнні цїли всї запаси сирої шкіри з овець, ягнят і кіз, як також всї відпадки таких шкір виправлених, які находять ся по робітнях футер.

Від дня оголошеня сего розпорядженя заборонене є яке-небудь уживане сих шкір з виїмкою тих, що вже в дни оголошеня сего розпорядженя находили ся в перебірці у гарбарів або кушнїрів.

Властителї запасів згаданих шкір обовязані доставляти їх що суботи, починаючи від 3 лютого 1917, уповижненому властями торговцеви шкір або відсилати до „k. k. Militärhäuteanstalt in Wien“ (Handelskai 300 Donaukaibahnhof). Винагородженє за доставлені шкіри буде усталювати окрема комісія після оголошеної разом з розпорядженєм максимальної тарифи цін.

Забороняє ся стриженє вовни зі знятої шкіри, як також з убитих вже звірят.

— **Тиждень К. В. К.** Książęco-biskupi комітет видав сими днями відозву до польської суспільности, взиваючи до складаня жертв на дїти по польських вояках і на виселенців. До сеї відозви долучила ся Львівська Делеґація К. В. К. і звертаєть ся й собі з просьбою до польської суспільности в східній Галичині о жертви. „Субвенції — читаємо у сїй відозві

Делеґації — уділені через нашу Делеґацію на поміч для жертв війни в східній Галичині виносять понад пів міліона корон, а через апровізаційну акцію достарчили ми населеню через парохіяльні делеґації і консумційні стоваришеня товарів по цінах кошту за більше як два міліони корон“. Додамо, що отся Львівська Делеґація К. В. К., побіч своєї, зачеркненої статутом акції, веде тепер головну пропаґанду між гр.-кат. насаленем у Львові за переходом на лат. обряд, використовуючи нужду і дорожню у Львові.

Бібліоґрафія.

Нива ч. 1. Зміст: Свщ. Юлїян Дзерович: Моральна відбудова Галичини. — О. Др. А. Іщак: Кодифікація церковного права, — Промова Папи Венедикта XV. з дня 4. грудня 1916. — Др. К. Студинський: Сповідь Відступника. — Свщ. С. Хлібовицький: У відповідь д-рови Смольції. — Памяти о. д-ра Дмитра Яремка. — Свщ. Юлїян Дзерович: Biały papież czy biały car? — Стан військових духовників в Австро-Угорщині по конець вересня 1916 р. — Всячина.

ОПОВІСТКИ.

Неділя дня 4. лютого 1917.

Нинї: 4. лютого гр.-кат. Тимофтея, римо-кат. Веронїки.

Завтра: 5. лютого. гр.-кат. Климентія, римо-кат. Аґафії.

○ Український Народний театр „Бесїди“. Саля товариства ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 4. лютого 1917 „Дай серцю волю, заведе в неволю“, народна драма в 5 діях М. Кропивницького.

Початок о год. 7 вечером.

Білети можна скорше набути в „Народній Торговлї“, а в день представленя при касї театру в год. 5 по пол. 2—2

○ Тов. „Українська Академічна Поміч“ бажає сьогорічних мясниць прийти з помочю не лиш українським академікам-виселенцям, але також й цілій, молодій, українській суспільности, що зітхає за забавою, тому дня 10. лютого 1917 р. о год. 7 вечером уряджує в салї тов. ім. Лисенка прегарні Вечерницї сполучені з музично-вокальними продукціями, хорошою товариською забавою та десятками милих несподіванок. Стрілецька орхестра веселити-ме душу милих гостий а здобутий в Румунії буфет належито буде сповняти свою задачу, тимбільше, що важні там будуть тілько ті картки хлібові, які свіжо що видав австро-угорський банк.

Вступ за запрошенем по 1·99 К від особи. Добровільні датки на цїли „Акад. Помочи“ приймає ся з подякою.

Хтоб через помилку не одержав запрошеня зволить ласкаво зголосити ся в день вечерниць при касї, скорше — письменно або устно в льокали тов. „Акад. Поміч“ ул. Панська 11а/II що дня між год. 12—12½. 2—3

○ Оборот касовий кухонь воєнних в грудни 1916 р. Приходи: Сальдо касове фонду кухонь воєнних з дня 30. падолиста 1916 р.: К 369·75, сальдо касове фонду шкільної молодіжи з дня 30. падолиста 1916 р: К 15.135·17, з фонду кіна як доповнене К 320·25. Дари для бідної шкільної дітвори К 26.038·—, субвенції Президії Намісництва К 5·000, равт на дохід фонду бідної шкільної молодіжи К 10.106·72. Дари на цїль кухні воєнної К 4.182·82, Субвенція Президії Намісництва К 10.000, представлене уряджене дир. Лелевичем К 104, виклади проф. Вацка 308·05, концерт п. Королевіч-Вайдової 814·34, за сконфіскован̈і товари К 889·73, надплати К 24·21, прихід кухні для інтеліґенції К 13·356, прихід кухні для урядників К 15.523·50, Загальна сума К 102.172·99. Розходи: Денні видатки кухні для інтеліґенції (31 днів) К 618·46, рахунок за средства поживи К 16.962·42, видатки денні кухні для урядників (31 днів) К 691·86, за те рахунок за средства поживи К 15·267·99, подарунки на Різдво для шкільної дітвори К 25, рахунок кухні для шкільної молодіжи за средства поживи К 8.487·66. Загальна сума корон 42.033·39.

Сальдо касове фонду кухні воєнної за місяць січень К 10.452·50, сальдо касове фонду виживленя дітий шкільних за місяць січень К 49.687·10. Загальна сума К 601.139·60.

○ Загальні збори тов. „Жіноча Громада“ у Львові відбудуть ся в суботу т. є. 17. 1917 о год. 4. по пол. з порядком нарад:

1) Відчитане протоколу попередних зборів.
2) Звіт діяльносси.
3) Справа зміни статута.
4) Вибір нового виділу.
5) Внесеня членів.

Льокаль оголосить ся пізнійше. — Виділ.

○ На народні цїли присилає о. Василь Кліщ від парохії Сїнява к. Ярослава квоту 708 кор. 78 сот. до Товариства „Просвіта“ з слїдуючою дописком: Зібрали ся тутешні дівчата та під проводом хлопців заколядовали 708 к. 70 с.

З тих гроший призначуємо: 1) дар „Просвіті“ 50 кор., 2) на фонд інвалідів УСС. 150 кор., 3) на сироти для епарх. коміт. у Львов 150 нор., 4) на сироти для епарх. коміт, в Перемишли 150 кор., 5) фонд народної оборони 50 кор., 6) на поміч української шкільної молодіжи в Празї 50 кор., 7) для „Академічної Помочи“ 50 кор., 8) на волинські школи 50 кор. — разом 700 кор. Прочих 8 кор. 70 сот. на портоpія і прочі видатки евентуально „Просвіті“. Сї гроші узбирані в парохії Сїнявв к. Ярослава а то в місцевостях Сїняві і Диткові 238 кор. 60 сот., Вяливі 287 кор. 02 сот., Рудка 183 кор. 08 сот.

Управа Канцелярії Товариства „Просвіта„ потверджує, що повисшу квоту отримала і складаючи тимчасово щиру подяку патріотичним громадам заявляє, що займе ся розсилкою гроший призначеним товариствам. А. Гапяк, директор.

Послїдні вісти.

СТОКГОЛЬМ. Почтовий рух між Швецією а Анґлією і західною Европою від четверга цілковито перерваний.

ЛЬОНДОН. Анґлійський пароxід Ravensbourne, анґлійські рибацькі пароходи Merit, Wach i Watherill, як також норвеський пароxід Hekia затоплено. Також норвеський пароxід Sardinia має бути затоплений.

ЛЬОНДОН. Норвеський пароxід Poritia (1127 тон) затоплено. Залога висїла на сушу.

ЦАРГОРОД. Дня 2. лютого. Головна кватира оголошує: По сильнім арматнім приготованю кілька відділів ворожої піхоти заатакувало всі наші становиська на полудне від Тигру. Один наш баталіон відступив з першої лінії на другу. Виконаний відтак переважаючими силами наступ на другу нашу лінію сейчас відперто. На иньших місцях фронту удало ся зразу ворогови вдерти ся до наших перших ліній, але в протинаступі на баґнети виперто його і відзискано наші становиська.

В тім штурмі поніс ворог ще тяжші втрати, чим в кровавих борбах, що доси зводили ся в Іраку. Перед фронтом одного тільки нашого полку піхоти лежать тіла понад 1000 людий. Самих убитих ворог втратив певно до 2000 людий. Ми спіймали 40 полоненцх. Число полонених булоби однак значно більше, колиби анґлійські вояки, що хотіли піддати ся, не були впали жертвою огня власної артилерії. В сполучі з сею операцією ворог пробував обійти наше праве крило значними відділами кінноти, скріпленими артилерією і піхотою; і сю пробу ударемнено, при чім завдано ворогови втрати огнем піхоти і скорострілів. Наші втрати в борбах від 1. с. м. були розмірно незначні.

Перський фронт: Проби ворожого наступу на наші війська висунені вперед на схід від Dewlet Abad відперто.

Кавказький фронт: Тільки вивідні стежі були діяльні.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

НОВІ КНИЖКИ.

1) Календар „Просвіти“ на рік 1917, цїна 2 зор. 50 с. На почтову пересилку долучити 30 сот. або реком. 55 с.
2) Підручник до науки німецької мови. Цїна брош. прим. 3 кор. 50 сот., а оправлений в полотно з витисками 6 кор. 50 с. На почтову рекомен. перес. долучити 55 є.
3) Дотепи вигадки і жарти. Цїна брош. прим. 1 кор. 80 с., оправл. в полотно з витисками 2 кор. 20 с. На почтову пересилку долучити 45 сот.
4) За козацьким хлїбом. Оповіданє з давних часів. Цїна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.
5) Войнаровський: історична поема. Цїна 70 сот., з пересилкою о 20 сот. більше.
6) Чекає нас велика річ: історичні обракки. Цїна 50 с., з пересилкою о 20 сот. більше.
7) З крівавого шляху Українських Січових Стрільців. оповіданя і описи. Цїна 1 кор. 20 с., з пересилкою о 20 с. більше.

Книжки висилаємо тілки по отриманю готівзи; на кредит і за посліплатою не висилаємо, в коміс не даємо.

Замовленя і гроші слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.